

Elektrisitetsprisen og veksten i konsumprisindeksen

Torbjørn Eika

Elektrisitetsprisene har vist store svingninger i de senere år. Til tross for at elektrisitetskostnadene bare utgjør en beskjeden del av husholdningenes samlede utgifter, vil likevel veksten i den samlede konsumprisindeksen ofte være betydelig influert av utviklingen i kraftsektoren. Det ser nå ut til at elektrisitetsprisene kommer til å øke mye i inneværende år. Samlet sett kan økningen i elektrisitetsprisene (inkludert avgiftsendringene) i 2001 bidra til å øke veksten i konsumprisindeksen med i overkant av 1 prosentpoeng.

I Økonomisk utsyn over året 2000 som ble publisert i begynnelsen av februar, kom SSB med en prognose for veksten i konsumprisindeksen (KPI) for 2001 på 2,5 prosent. Anslaget ble publisert før konsumprisindeksen for januar var kjent. Både januar- og februarindeksen var noe høyere enn det vi la til grunn i KPI-prognosen i "Utsynet". Blant annet var prognosen basert på at elektrisitetsprisene kom til å øke med 9 prosent på årsbasis. I lys av utviklingen i spot- og terminmarkedet for kraftkontrakter så langt i år, kan dette se ut som et for lavt anslag. Således antyder den foregående artikkelen (av Aune og Johnsen) at elektrisitetsprisene på årsbasis kan komme til å øke med 25-30 prosent dersom terminprisene i andre halvdel av mars viser seg å være gode anslag på utviklingen i spotprisene og omsetningsavansen i gjennomsnitt blir på 2-4 øre. Gjennomsnittsprisen til husholdninger vil i såfall bli rundt 67 øre per kwh i 4. kvartal i år. Dette er om lag 15 prosent høyere enn 1. kvartal 1997, som var den forrige toppen i elektrisitetsprisen til husholdningene.

I konsumprisindeksen har elektrisitetsforbruket en vekt på 3,5 prosent. Den direkte effekten på konsumprisindeksen av en økning av elektrisitetsprisene på 16-21 prosent blir således 0,65 prosent +/- 0,1 prosent. Økte elektrisitetspriser gir imidlertid også økte kostnader for næringslivet, som i noen grad vil bli veltet over i konsumprisene. Slike overveltningseffekter kan anslås med utgangspunkt i SSBs makroøkon-

metriske modell KVARTS. En beregning på KVARTS-modellen indikerer at en oppjustering av kraftprisen som antydnet i artikkelen foran, samlet kan øke veksten i konsumprisindeksen med 0,7-0,9 prosentpoeng, slik at KPI-veksten på årsbasis i så fall kommer opp i 3,2-3,4 prosent. Samlet sett kan økningen i elektrisitetsprisene (inkludert avgiftsendringene) i 2001 bidra til å øke veksten i konsumprisindeksen med i overkant av 1 prosentpoeng.

Virkingen på andre makroøkonomiske størrelser av en slik økning i konsumprisindeksen er trolig beskjedne. Høyere konsumpriser reduserer husholdningenes realdisponible inntekter nesten tilsvarende. Siden husholdningene reagerer med en betydelig treghet på slike endringer, vil inntektsbortfallet bare i liten grad slå ut i lavere konsum i 2001. Litt høyere norsk kostnadsnivå vil trekke i retning av litt lavere eksport og litt høyere import. Litt lavere aktivitetsnivå reduserer behovet for investeringer i forhold til hva det ellers hadde vært, slik at også investeringene kan komme til å bli litt lavere. Under forutsetning av at den økonomiske politikken, renten og valutakursen ikke påvirkes, viser modellberegningen at en økning i elektrisitetsprisene på 16-21 prosent slår ut i en reduksjon i husholdningenes konsum på 0,2 prosent. Virkingen på BNP i Fastlands-Norge er litt lavere. Effekten på eksport og investeringer er på knappe 0,1 prosent og importen stiger med om lag det samme.

Torbjørn Eika er forsker i Seksjon for makroøkonomi.
(torbjoern.eika@ssb.no)